

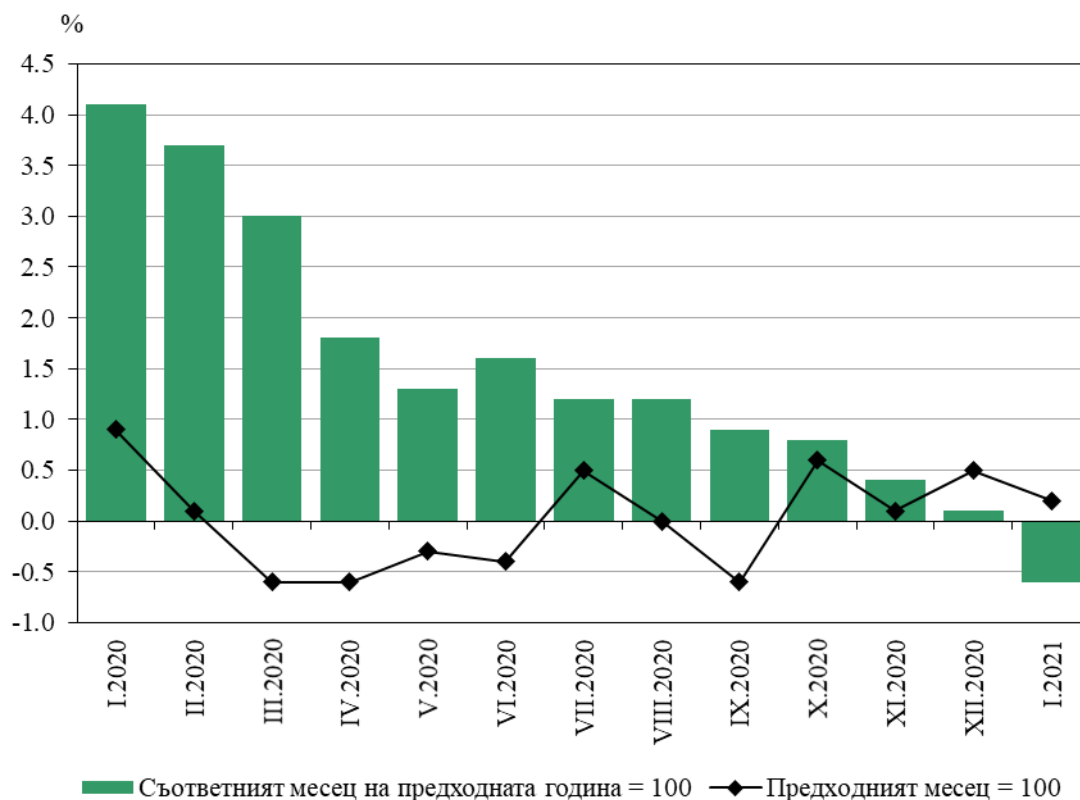
ИНФЛАЦИЯ И ИНДЕКСИ НА ПОТРЕБИТЕЛСКИТЕ ЦЕНИ ЗА ЯНУАРИ 2021 ГОДИНА

Индекс на потребителските цени (ИПЦ)

По предварителни данни на НСИ **индексът на потребителските цени** за януари 2021 г. спрямо декември 2020 г. е 100.2%, т.е. месечната инфлация е 0.2%. Годишната инфлация за януари 2021 г. спрямо януари 2020 г. е минус 0.6% (фиг. 1, табл. 1 от приложението).

Средногодишната инфлация за периода февруари 2020 - януари 2021 г. спрямо периода февруари 2019 - януари 2020 г. е 1.3%.

Фиг. 1. Инфлация, измерена чрез ИПЦ, по месеци

През януари 2021 г. спрямо предходния месец цените на стоките и услугите в потребителските групи са се променили, както следва:

- хранителни продукти и безалкохолни напитки - увеличение с 0.4%;
- алкохолни напитки и тютюневи изделия - увеличение с 0.4%;
- облекло и обувки - намаление с 3.7%;
- жилища, вода, електроенергия, газ и други горива - цените остават на равнището от миналия месец;

- жилищно обзавеждане, домакински уреди и принадлежности и обичайно поддържане на дома - увеличение с 0.2%;
- здравеопазване - увеличение с 0.1%;
- транспорт - увеличение с 1.2%;
- съобщения - увеличение с 0.2%;
- развлечения и култура - увеличение с 1.3%;
- образование - увеличение с 0.5%;
- ресторанти и хотели - увеличение с 0.3%;
- разнообразни стоки и услуги - намаление с 0.3%.

През януари 2021 г. са се увеличили цените на следните хранителни продукти: ориз - с 1.0%, брашно - с 0.7%, хляб - с 1.3%, месо от едър рогат добитък - с 1.9%, месо от домашни птици - с 0.5%, трайни колбаси - с 2.1%, пълномаслено прясно мляко - с 1.0%, кисели млека - с 0.4%, извара - с 1.1%, масло - с 0.2%, маргарин - с 2.8%, олио - с 2.2%, краставици - с 21.0%, зеле - с 8.7%, пипер - с 12.2%, зрял чесън - с 1.4%, листни зеленчуци - с 6.4%, гъби - с 3.5%, зрял боб - с 0.6%, леща - с 2.1%, захар - с 0.3%, шоколад и шоколадови изделия - с 1.1%, кафе - с 0.1%, минерална вода - с 0.8%, газирани напитки - с 0.5%, вина - с 1.1%, бира - с 2.2%, и други.

През януари 2021 г. са се намалили цените на следните хранителни продукти: макаронени изделия - с 0.4%, свинско месо - с 1.5%, малотрайни колбаси - с 1.2%, мляно месо (кайма) - с 0.1%, прясна и охладена риба - с 1.3%, нискомаслено прясно мляко - с 1.0%, сирене - с 0.6%, кашкавал - с 0.6%, яйца - с 1.0%, ябълки - с 4.3%, цитрусови и южни плодове - с 1.2%, домати - с 2.8%, зрял лук - с 3.7%, кореноплодни зеленчуци (моркови и червено цвекло) - с 3.7%, картофи - с 4.4%, оцет - с 1.0%, сол - с 0.1%, плодови сокове - с 0.1%, ракии - с 0.2%, и други.

През януари 2021 г. в групите на нехранителните стоки и услугите е регистрирано увеличение на цените при: газообразни горива за битови нужди - с 1.3%, въглища - с 0.4%, дърва за отопление - с 0.4%, услуги по събиране, отвеждане и третиране на отпадъчни води - с 1.6%, хладилници - с 0.4%, бойлери - с 1.3%, климатични инсталации - с 0.6%, други почистващи и дезинфекционни средства (течни препарати за почистване на дома) - с 0.9%, дизелово гориво - с 3.2%, автомобилен бензин А95Н - с 2.3%, автомобилен бензин А100Н - с 1.9%, газ пропан-бутан за ЛТС - с 5.6%, метан за ЛТС - с 0.8%, вестници - с 0.7%, продукти за лична хигиена - с 1.2%, и други.

През разглеждания месец в групите на нехранителните стоки и услугите е регистрирано намаление на цените при: облекло и обувки - съответно с 3.9 и 3.5%, водоснабдяване - с 1.4%, централно газоснабдяване - с 2.2%, прахосмукачки - с 0.4%, препарати за почистване на съдове - с 1.7%, прахове за пране - с 0.5%, автомобилни гуми - с 1.1%, резервни части за ЛТС - с 0.2%, принадлежности за ЛТС - с 0.8%, моторни и смазочни масла - с 0.3%, автомобилни застраховки - с 4.6%, разходи за погребения - с 0.4%, и други.

През януари 2021 г. са се увеличили цените на: лекарствените продукти - с 0.1%, стоматологичните услуги - с 0.2%, и извънболничните медицински услуги (рентгенови снимки и лабораторни изследвания на кръв) - с 0.9%. Цените на лекарските услуги остават на равнището от предходния месец.

Хармонизиран индекс на потребителските цени (ХИПЦ)

По предварителни данни на НСИ **хармонизираният индекс на потребителските цени** за януари 2021 г. спрямо декември 2020 г. е 100.1%, т.е. месечната инфлация е 0.1%. Годишната инфлация за януари 2021 г. спрямо януари 2020 г. е минус 0.4% (табл. 2 от приложението).

Средногодишната инфлация за периода февруари 2020 - януари 2021 г. спрямо периода февруари 2019 - януари 2020 г. е 0.9%.

Според ХИПЦ през януари 2021 г. спрямо предходния месец цените на стоките и услугите в потребителските групи са се променили, както следва:

- хранителни продукти и безалкохолни напитки - увеличение с 0.3%;
- алкохолни напитки и тютюневи изделия - увеличение с 0.4%;
- облекло и обувки - намаление с 3.5%;
- жилища, вода, електроенергия, газ и други горива - цените остават на равнището от миналия месец;
- жилищно обзавеждане, домакински уреди и принадлежности и обичайно поддържане на дома - увеличение с 0.3%;
- здравеопазване - увеличение с 0.1%;
- транспорт - увеличение с 0.4%;
- съобщения - увеличение с 0.2%;
- развлечения и култура - увеличение с 0.7%;
- образование - увеличение с 0.4%;
- ресторанти и хотели - увеличение с 0.6%;
- разнообразни стоки и услуги - цените остават на равнището от миналия месец.

Индекс на цените за малката кошница (ИЦМК)

По предварителни данни на НСИ **индексът на цените за малката кошница** за януари 2021 г. спрямо декември 2020 г. е 100.3% (табл. 3 от приложението).

През януари 2021 г. цените на стоките и услугите от малката кошница за най-нискодоходните 20% от домакинствата са се променили спрямо предходния месец, както следва:

- хранителни продукти - увеличение с 0.7%;
- нехранителни стоки - намаление с 0.1%;
- услуги - намаление с 0.1%.

Методологични бележки

Индексът на потребителските цени е официален измерител на инфлацията в Република България. Той оценява общото относително изменение на цените на стоките и услугите, използвани от домакинствата за лично (непроизводствено) потребление, и се изчислява, като се прилага структурата на крайните парични потребителски разходи на българските домакинства. Основен източник на информация за разходите е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. ИПЦ в година t се изчислява при структура на разходите от година $t - 1$.

Хармонизираният индекс на потребителските цени е сравнима мярка на инфлацията на държавите от ЕС. Той е един от критериите за ценовата стабилност и за присъединяването на България към еврозоната. ХИПЦ, както и ИПЦ, измерва общото относително изменение в равнището на цените на стоките и услугите. Двата индекса се изчисляват от една и съща кошница от стоки и услуги и от едни и същи цени, но се различават по използваните тегла. ХИПЦ се изчислява с тегла, представляващи относителните дялове по групи стоки на индивидуалното и колективното потребление на всички домакинства (включително институционалните и чуждестранните) на икономическата територия на страната. Основен източник на информация за теглата са данните от националните сметки. При изчисляването му за 2021 г. за тегла се използват данни за крайните парични потребителски разходи на домакинствата (КППРД) - вътрешна концепция за 2019 г., които са преразгледани и актуализирани, за да бъдат представителни за 2020 г., следвайки методологичните препоръки на Евростат относно конструирането на теглата на ХИПЦ в случай на големи промени на разходите на потребителите¹.

В изпълнение на изискванията на Регламент (ЕС) № 2015/2010 от началото на 2016 г. беше сменена базисната година за ХИПЦ и всички индекси се изчисляват и публикуват при база 2015 година. Динамичните редове са преизчислени при новата базисна година и са публикувани на сайта на НСИ (www.nsi.bg).

Индексът на цените за малката кошница е измерител на средното относително изменение на цените на 100 социалнополезни и жизненонеобходими стоки и услуги. Теглата за изчисляване на този индекс представляват относителните дялове на паричните разходи на най-нискодоходните 20% от домакинствата. Източник на информацията за теглата е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. Този индекс в година t се изчислява с тегла от година $t - 1$.

Верижните индекси на потребителските цени измерват изменението на цените през текущия месец спрямо предходния месец. Верижните индекси на потребителските цени са измерители на **месечната инфлация**.

12-месечните индекси на потребителските цени измерват изменението на цените през текущия месец спрямо същия месец на предходната година. 12-месечните индекси на потребителските цени са измерители на **годишната инфлация**.

¹ Guidance on the compilation of HICP weights in case of large changes in consumer expenditures, Eurostat, Directorate C, Macro-economic statistics, 03.02. 2020

<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/10186/10693286/Guidance-on-the-Compilation-of-HICP-weights-in-case-of-large-changes-in-consumer-expenditures.pdf>

Индексите на потребителските цени с натрупване от началото на годината измерват изменението на цените през текущия месец спрямо декември на предходната година. Индексите на потребителските цени с натрупване от началото на годината са измерители на **натрупаната инфлация от началото на годината**. През декември всяка година 12-месечният индекс и индексът с натрупване от началото на годината са равни.

Средногодишните индекси на потребителските цени измерват средното изменение на цените за дванадесетте месеца на текущата година спрямо средното изменение на цените за дванадесетте месеца на предходната година. Средногодишните индекси на потребителските цени са измерители на **средногодишната инфлация**.

Индексите за януари 2021 г. се обявяват като предварителни, тъй като са изчислени с данни от изследването на домакинските бюджети за периода октомври 2019 - септември 2020 година. **Окончателните данни за индексите на потребителските цени за януари 2021 г.**, изчислени с годишните данни за теглата от изследването на домакинските бюджети за 2020 г., ще бъдат обявени заедно с данните за февруари 2021 година.

Индексите на потребителските цени в условията на кризата COVID-19

Националният ИПЦ, ХИПЦ и ИЦМК за януари 2021 г. бяха произведени съгласно Методологичните препоръки на Евростат относно производството на ХИПЦ в контекста на кризата, свързана с COVID-19, прилагайки следните принципи:

- фиксирани статистически тегла, използвани при изчислението на индексите;
- производство на всички индекси съгласно класификацията ЕКОИКОП (Европейска класификация на индивидуалното потребление по цели);
- минимизиране на броя на импутираните цени и подиндекси, когато това е възможно;
- оценка на липсващите наблюдения на цените чрез прилагане на методи за импутиране.

Процентът на липсващите наблюдения на цените за януари 2021 г. е 7%, разпределен по разделите на ЕКОИКОП, както следва:

Потребителски групи	(Проценти)
	Липсващи наблюдения на цените
00 Общ ИПЦ/ХИПЦ	7
01 Хранителни продукти и безалкохолни напитки	1
02 Алкохолни напитки и тютюневи изделия	1
03 Облекло и обувки	8
04 Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	1
05 Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайно поддържане на дома	3
06 Здравеопазване	2
07 Транспорт	1
08 Съобщения	2
09 Развлечения и култура	11
10 Образование	11
11 Ресторанти и хотели	47
12 Разнообразни стоки и услуги	3

Оценката на липсващите наблюдения на цените беше извършена чрез препоръчаните от Евростат и съгласувани с държавите членки методи за импутиране:

- с индекса на най-близкия агрегат (подиндекс) в йерархичната структура на индекса (на ниво продукт, базирайки се на наличните цени за същия продукт) - за липсващите наблюдения на цените на продукти, които са налични на пазара;
- пренасяне на последните наблюдавани цени (*carry forward the last observed prices*) - в отделни специфични случаи за продукти, за които се счита, че цените им ще останат същите (непроменени), след като ситуацията се върне към нормалното си състояние.

Приложение

Таблица 1

Индекси на потребителските цени за януари 2021 година
(Предварителни данни)

(Проценти)

Потребителски групи	Тегла	I.2021		
		предходният месец = 100	декември 2020 = 100	съответният месец от предходната година = 100
00 Общ ИПЦ	100.000	100.2	100.2	99.4
01 Хранителни продукти и безалкохолни напитки	31.981	100.4	100.4	99.6
02 Алкохолни напитки и тютюневи изделия	5.274	100.4	100.4	100.7
03 Облекло и обувки	3.698	96.3	96.3	95.8
04 Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	17.340	100.0	100.0	100.3
05 Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайно поддържане на дома	4.734	100.2	100.2	100.6
06 Здравеопазване	7.834	100.1	100.1	101.5
07 Транспорт	9.108	101.2	101.2	91.7
08 Съобщения	5.496	100.2	100.2	100.0
09 Развлечения и култура	4.555	101.3	101.3	101.5
10 Образование	0.495	100.5	100.5	105.1
11 Ресторанти и хотели	4.870	100.3	100.3	102.8
12 Разнообразни стоки и услуги	4.615	99.7	99.7	99.7
Хранителни стоки	33.358	100.4	100.4	99.7
Нехранителни стоки	34.436	100.1	100.1	97.3
Обществено хранене	4.564	100.1	100.1	103.4
Услуги	27.642	100.1	100.1	100.8

Таблица 2

Хармонизирани индекси на потребителските цени за януари 2021 година
(Предварителни данни)

Потребителски групи	Тегла	I.2021			
		2015 = 100	предходният месец = 100	декември 2020 = 100	съответният месец от предходната година = 100
		%			
00 Общ ХИПЦ	1000.000	106.56	100.1	100.1	99.6
01 Хранителни продукти и безалкохолни напитки	239.896	115.97	100.3	100.3	99.9
02 Алкохолни напитки и тютюневи изделия	70.923	110.95	100.4	100.4	100.9
03 Облекло и обувки	37.591	92.97	96.5	96.5	96.5
04 Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	123.308	112.02	100.0	100.0	100.6
05 Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайно поддържане на дома	66.748	101.45	100.3	100.3	100.7
06 Здравеопазване	82.400	104.75	100.1	100.1	101.5
07 Транспорт	125.145	92.50	100.4	100.4	94.9
08 Съобщения	61.491	91.35	100.2	100.2	99.9
09 Развлечения и култура	57.052	106.49	100.7	100.7	100.7
10 Образование	16.829	120.75	100.4	100.4	105.0
11 Ресторанти и хотели	56.050	118.14	100.6	100.6	100.5
12 Разнообразни стоки и услуги	62.569	112.77	100.0	100.0	102.4

Таблица 3

**Верижни индекси на цените за малката кошница
от 100 социалнополезни и жизненонеобходими
стоки и услуги на най-нискодоходните 20% от
домакинствата за януари 2021 година
(Предварителни данни)**

Потребителски групи	Тегла	(Проценти)
		I.2021 предходният месец = 100
Общ ИЦМК	100.000	100.3
Хранителни продукти и безалкохолни напитки	50.228	100.7
Облекло и обувки	3.337	97.1
Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	26.600	100.0
Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайно поддържане на дома	2.334	101.9
Здравеопазване	10.920	100.1
Транспорт	1.495	100.2
Съобщения	0.246	100.0
Развлечения и култура	0.575	100.3
Разнообразни стоки и услуги	4.264	99.7
Хранителни стоки	50.228	100.7
Нехранителни стоки	27.706	99.9
Услуги	22.066	99.9